

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului : Parohiile cl. I. pe un an . . . 800 Lei Parohiile cl. II. . . . . 700 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . 600 Lei Pentru particulari . . . . . 500 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <hr/> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor Concurs de prot. 1000 Lei. Parohii de cl. I 1000, de cl. II 800, de cl. III 600 Lei Celelalte publicații 1 cm. □ 8,50 Lei.</p>
--	--	--

Drumul nostru

Istoria ne-a păstrat amintirea unei serbări, la poporul grec, cu un ceremonial ciudat. Se spune că după terminarea jocurilor olimpice, participanții se înșirau în rând pe colina Acropolei. În fața mării, în asfințit de soare, cel mai înalt demnitar din capul acestei coloane, lua în mână o torță aprinsă, o ținea o clipă și apoi, într-o tăcere solemnă, o trecea mai departe vecinului său. Astfel flacăra aprinsă alerga din mână în mână până ajungea la cel din urmă cetățean.

Este în acest ceremonial un simbol al generațiilor care se rostogolesc peste culmea veacurilor, trecându-și în fuga vremii, din mână în mână, flacăra arzândă a credinței și jertfei lor. Este în această coloană de pe colina Acropolei o înfățișare a civilizațiilor care apar și dispar lăsând în urma lor făclia mereu aprinsă a geniului omenească. Căci mii de minți omenești au lăsat sbuciumul gândului lor în fiecare cuvânt pe care-l rostini. Milioane de oameni și-au încordat puterile ca să facă un pas înainte și apoi au dispărut în pulberea cu templele și cetățile lor. Nimic însă nu s'a pierdut din atâtea străduințe, nici o jertfă omenească n'a rămas zadarnică. Tot ce avem astăzi este opera vieții lor trudite.

O clipă o va ține în mâinele ei, această făclie și generația noastră, noi cei de azi. În

lumina ei zărim până departe șirul nesfârșit al generațiilor din trecut, încheștate în lupta grea a vieții. Ridicând încet perdeaua grea a vremii, ce uriașe umbre se conturează în perspectiva istoriei neamului românesc.

Voevozi care au presărat pământul țării lor cu biserici și mănăstiri; voevozi care-și dorm somnul de veci în ziduri de mănăstiri ca să audă mereu vuetul codrilor cu care s'au înfrățit în războaie și murmurul rugăciunilor care i-au mângâiat și îmbărbătat în viață.

Alături de ei stau evlavioasele domnițe care și-au jertfit și ultimul inel pentru a împodobi o candelă sau încrusta o cruce dăruită lui Dumnezeu.

Lung este șirul de episcopi și mitropoliți, de boeri și umili călugări iubitori de ctitorii și apărători ai credinței strămoșești.

Mărire acestor generații care au știut să dea un înțeles atât de înalt și sfânt vieții lor.

Și noi cei de azi cari am primit din mâinele lor făclia unei atât de mărețe tradiții, să o purtăm mai departe spre culmea aspirațiilor neamului nostru: neam de ctitori și de aprigi apărători ai Crucii și hotarelor.

Orice abateră de pe acest drum înseamnă o negare a trecutului, a ființei noastre. Mai ales în ceasul de față el este singurul drum pe care trebuie să pășim fără șovăire și cu o neclintită credință în biruința de mâine.

Arhim. Dr. L. Busuloc

Române în tăcerea sfântă
 Tu oțelește-te în puteri

Să câștigăm prin luptă astăzi
 Tot ce-am pierdut prin vorbe ieri.

„O nouă Getică“

A trecut mai bine de un an decât o adevărată luptă intelectuală reține atenția opiniei publice românești. E vorba de „disputa metafizică dintre București și Sibiu“¹⁾ sau, mai bine, disputa dintre Dl. Lucian Blaga și Biserica.

Cititorii acestei foi, au luat cunoștință de acest fapt, din articolele-recenzie ale p. prof. Dr. Petru Rezuș în legătură cu lucrarea „Religie și Spirit“ și revista „Saeculum“. Deci nu sunt streini de această nouă fază a dezvoltării gândirii românești.

Ultimul număr al revistei „Saeculum“ (Nr. 4 Iulie-August 1943, pag. 102, Lei 150), fără a avea plăcerea de a face polemică, ne obligă a lămurii unele probleme.

Orice început se caracterizează printr-o oarecare timiditate. În urmă de abea, câștigă în amploare și în intensitate. Așa s'a întâmplat și cu Dl. Blaga. De unde la început socotea numai ortodoxia și în general concepția creștină prea strâmtă și cu un sistem deja încheiat, pentruca în cadrele ei să se mai poată crea ceva nou²⁾, acum dă a se înțelege că și știința istoriei, este pentru Dsa, prea strâmtă pentru a-i da posibilitatea a-și desfășura toată „genealitatea“ cu care este dotat. Căci în definitiv acest lucru reiese din articolul pe care-l publică în susnumita revistă, intitulat „Getica“³⁾.

Informațiile istorice transmise prin operele clasicilor își pierd pentru Dsa valoarea în fața unei „topografii stilistice“ personale.

Ca să ne lămurim: Ținând cu plăcere la calitatea-i de mitolog, Dl. L. Blaga caută în amintitul articol să demonstreze greșala celor ce-ar afirma că Geto-Dacii, au fost monoteiști, pentruca prin aceasta, indirect, să dărâme teza primordialității credinței într-o divinitate unică. După Dlui ca și după mulți alții, monoteismul ar fi veriga ultimă a unui lanț de evoluție intelectuală și spirituală. Revelația unei credințe superioare de către Divinitate, oamenilor, e o utopie, după toți aceștia.

Nu e locul de a combate acum, tezele aduse de Dl. Blaga. Remarcăm doar următorul lucru: Problema ce o tratează Dsa este o problemă de istorie, prin care caută a înlătura unele „ipoteze“ ale lui Vasile Pârvan și ale unor „discipoli“ de ai lui cari „manifestă o prea mare ardoare întru exagerarea unor erori prea vădite ale maestrului“. Or, toți cei vizați de Dl. Blaga

lucrează bazați pe isvoare istorice (texte din clasicii greci și latini cari ne-au transmis știri referitoare la credința religioasă a Geto-Dacilor).

Ca să înlătore tezele greșite ale altora, ar fi trebuit ca să-și ia și Dlui osteneala ca tot pe bază de aceste isvoare, dealtfel singurele existente și capabile de a aduce lumină, să ne arate adevărul. Sau voește să fie original și în acest domeniu unde nu are ce căuta decât rigurozitatea metodei științifice?

Iar dacă ne-ar fi îngăduit să lucrăm și cu deducții logice, vom spune și noi: poporul Român s'a născut creștin. Ușurința cu care a primit creștinismul trebuie să ne facă a accepta ipoteza că Geto-Dacii au avut o religie asemănătoare cu aceea a „Galileanului“. Așa dar strămoșii noștri au fost monoteiști. E o ipoteză, ce avem curajul a spune că poate fi tot atât de puternică ca și aceea a Dlui Blaga. Amândouă sunt însă ipoteze. Iar înaintea ipotezelor și mai presus de ele, stau informațiile sigure și precise ale isvoarelor istorice (Herodot, Strabon, Platon...). Iar acestea ne atestă monoteismul strămoșilor noștri.

Până la a discuta însă această problemă, atât de arzătoare dela o vreme încoace, indicăm cititorilor noștri câteva lucrări ce pot fi ușor procurate și consultate cu real folos:

1. Istoriile lui Herodot (traducere română din limba originală însoțită de textul elinesc și note critice...) de Dimitrie Ion Ghica; vol. I Berlin 1894; vol. II București-Leipzig-Viena 1912; vol. III București-Leipzig-Viena 1915.

2. I. Lupaș Lecturi din isvoarele istoriei române. Cluj 1928 pag. 1-13.

3. Die Römischen Inschriften in Dacien, gesammelt und bearbeitet von Michael I. Ackner und Frederick Müller, Wien 1865, pag. 141, inscripția Nr. 663.

4. V. Pârvan „Getica“ o protoistorie a Daciei. București, Cultura Națională 1926, pag. 151 sqq, 157-161, 171, 172, 264, 521, 639 sq., 738, 774, 802 etc...

5. S. Mehedinți: Vechimea poporului Român și legătura cu elementele alogene. București pag. 15.

6. Idem: Le pays et le peuple romain. București 1927, pag. 20-24.

7. I. Andricescu. Dela preistorie la Evul Mediu. București 1924 pag. 51.

8. C. Giurescu: Curs de Istoria Românilor ținut la Facultatea de Lit. și Filos. din București 1928, pp. 176-185.

9. C. C. Giurescu: Istoria Românilor vol. I Ed. II-a București 1935, pag. 90-93.

1 Petru I. Ionescu: Metafizica ortodoxiei în „Gândirea“ Nr. 6 Iunie-Iulie 1943, pag. 329.

2 L. Blaga: „Daspre viitorul filosofiei românești“ în rev. Saeculum Nr. 1 Ianuarie-Februarie 1943, pag. 7.

3 Saeculum Nr. 4 Iulie-August 1943, pag. 3-24.

10. Ioan Coman: Zalmoxis. Un grand problème gète in Zalmoxis. Révue des études religieuses publiées sous la direction de Mircea Eliade II 1939, și în extras Paris (Paul Genthner) 1939.

11. Ioan Coman: Zalmoxis în Gândirea Nr. 1 Ianuarie 1941, pag. 24-27.

12. Ioan Coman: Decaenen în Gândirea Nr. 9 Noemvrie 1941, pag. 488-497 și Nr. 10 Decemvrie 1941, pag. 549-559.

13. Carl Clemen — Bonn: Zalmoxis în Zalmoxis Revue des études religieuses. Publiée sous la direction de M. Eliade II 1, 1939 Paris (P. Genthner) pag. 53-62.

14. Eugène Pittard Étude sur l'indice céphalique en Roumanie B. S. Reg. Română de Geogr. Tom. XLV 1936.

15. A. D. Xenopol: Istoria Românilor în Dacia Traiană ed. III îngrijită de I. Vlădescu vol. I, pag. 93-126

16. A. Nour: Cultul lui Zalmoxis, București 1941.

17. A. Nour: Credințe, rituri și superstiții Geto-Dace, București 1941.

18. Al. I. Săndulescu: Religiuinea Daco-Geților, București 1929 și Recenzii în Raze de lumină An II Nr. 2 Martie-Aprilie 1930, București pag. 139-141.

19. N. A. Constantinescu: Zalmoxe și curentul de înnoire mistică a vechilor religii. București (Torouțiu) 1941.

20. Ștefan Matache: Creștinismul în Dacia. Religia strămoșilor noștri, în Raze de lumină An I Nr. 3 Mai-Iunie 1929, București, pag. 155-156.

21. General N. Portocală: Din preistoria Daciei și a vechilor civilizațiuni. București (Torouțiu) 1932, pag. 174-175, 180-186.

22. Carol Blum: Zalmoxis, Cernăuți 1929 — extras din Analele Dobrogei An X 1929.

„Mărire“ sau „Slavă“

Intr'unul din numerile trecute al „Foi Diecezane“, a apărut un articol intitulat „Milă și Slavă“, semnat de o cinstită față bisericască. Titlul a fost, credem, greșit ales; trebuia „Mărire și Slavă“, dealtfel nu despre asta vrem să vorbim.

Autorul sus-menționatului articol, ajunge la concluzia că trebuie să spunem „mărire“ și nu „slavă“ fără a ține seamă că acești doi termeni ca sens sunt cu totul diferiți. Ceva mai mult, cere înlocuirea unor termeni slavi prin cuvinte latine.

Nu vrem să polemizăm cu nimeni, dar, după umila noastră părere, o limbă e ceva organic, ceva viu, care evoluează normal după anumite legi; e ceva care nu se poate modela ca o bucată de plastilină în mâinile unor școlari mai mult sau mai puțin pricepuți.

Dacă în sec. 19, unii erudiți ardeleni au căutat să latinizeze limba fără a reuși, legitimați de anumite împrejurări prea cunoscute spre a le mai pomeni, de ce să mai persistăm noi pe niște drumuri care s'a văzut că se înneacă în întunecoase hățisuri?

„Mărire“ sau „Slavă“? Există o nuanță de înțeles. Pot zice: Mărirea regelui, a împăratului, a cutărui savant mare, a lui Dumnezeu, dar nu pot zice: Slava împăratului, a savantului cutare, ci numai Slava lui Dumnezeu. Slavă Tatălui, etc.

Sunt cuvinte încetățenite în limbă, care își au rostul lor de peste o mie de ani.

Putem spune, pe drept cuvânt, *călătorie* și nu *voiaj*, dar nu putem spune, *purtătoare* de mir pentru mironosițe, așa după cum propune autorul sus-zisului articol.

Să nu uităm că și slavonismul a avut partea sa bună. Peste 500 de ani, credința noastră, cărțile noastre au circulat în limba slavă. Călugarul Nicodim, întemeietorul primelor noastre mănăstiri a fost slav. Călugarul Macarie, întemeietorul primei tipografii în țara noastră, a fost slav și el.

Cultura bizantină din sudul Dunării a pătruns la noi prin intermediul slavonismului.

Dar monumentele de artă veche religioasă cu care ne fălim astăzi, nu sunt ele scrise în paleo-slavă?

Naționalismul unui popor și puterea lui de viață rezidă mai mult în ceea ce gândește, simte și mai ales în ceea ce făptuește el ca fiecare individ. Limba Franceză nu este ea mai împes-trițată de cuvinte streine decât a noastră? Cine ar putea tăgădui puterea de vitalitate a poporului francez?

„Mărire“ sau „Slavă“? Și una și alta atunci când trebuie și unde trebuie.

Ion Nicola

Dumnezeu nu se lasă a fi batjocorit

— o istorioară cu tâlc —

La vre-o zece ani după înființarea Societății misionare ortodoxe „Oastea Domnului“ și a organelor sale de propagandă religioasă „Lumina Satelor“ și „Oastea Domnului“, mă întorceam

într'o după amiază dela câmp, unde fusese să văd dacă va fi grâul bun de secerat.

Pe drum întâlnesc mulți oameni cari veneau și ei din câmp către sat. Intre ei se aflau și doi ostași ai Domnului, precum și un om numit Petru Mirulescu care era cel mai mare dușman al Bisericii și al Oastei Domnului.

Când ajunsei și eu la ei, mă salutară cu respect și merserăm împreună vorbind mai despre una mai despre alta.

Ajungând la o cruce cu icoana Domnului pe ea, ne făcurăm sfânta cruce, ne închinaram și ne așezarăm pe niște clupuri ce erau împrejurul ei. Numai necredinciosul Petru Mirulescu nu-și făcu cruce, ci râdea sarcastic de noi și-și bătea joc. Băurăm apă dintr'un isvor de alături și începurăm vorbi chiar despre Oastea Domnului a cărei misiune este de a câștiga suflete pentru împărăția lui Dumnezeu; a face pe oameni buni, cu frica lui Dumnezeu, a-i feri de păcate, a stărpi din popor obiceiurile urâte, ca: sudalmele, fumatul și bețiile.

În comună se înființase Oastea Domnului și 25 familii erau deja înscrise în rândurile oastei, care își țineau regulat adunările lor sub scutul Bisericii noastre ortodoxe și a preoților și învățătorilor din comună, cari sprijineau cu toată inima mișcarea aceasta de trezire a sufletelor.

Cei doi ostași vorbeau atât de frumos și convingător despre Christos cel răstignit și cu citate din sfânta Scriptură căutau să atragă pe ceilalți oameni și să-i îndemne a intra și ei în sânul oastei.

Oamenii vedeau bine că îndemnul acele sunt bune, dar ispitele păcatului nu-i lăsau să dea bunurile pământeste pentru cele cerești.

„Oameni buni“ — zise atunci celalalt ostaș — „Domnul bate la ușa inimii fiecăruia și ne chiamă la el, dar noi nu-i deschidem ușa inimii noastre, nu-l primim ca să locuiască în casa noastră, ci mai bucuros apucăm pe căile întortochiate ale diavolului. Gândiți-vă, oameni buni, că viața noastră din lumea aceasta e scurtă, e numai o clipă, pe când viața de dincolo e foarte lungă, e o vecinicie. Deci dacă voiți să vă mântuiți sufletul și după moarte, în viața lungă de dincolo să petreceți în ceata sfinților și fericirea raiului, lăpădați dela voi toate însușirile rele, cum zice sf. Apostol Pavel: „lăpădați necurăția, curvia, hula, minciuna, cuvântul de rușine din gura voastră, cercetați sfânta biserică, împliniți poruncile ei, cinstiți pe păstorii voștri sufletești, și-i ascultați, că aceștia priveghiază pentru sufletele noastre. Cinstiți pe Dumnezeu și-i mulțumiți pentru toate bunătățile ce ni-a dat, că tot binele, tot darul numai dela el vine,

dela părintele luminilor. Pocăți-vă și vă împărtașiți cu trupul scump și cu sângele lui Christos, ca să petreceți în Domnul și Domnul în voi. Intrați în Oastea Domnului și vă mântuiți sufletul, că el e mai scump; că ce-i folosesc omului toate avuțiile lumii, de-și va pierde sufletul. Slăvit să fie Domnul“.

În urma acestei vorbiri frumoase mulți oameni din cei de față se cutremurară, și se hotărâră să intre în oaste.

Atunci Petru Mirulescu care gema de mânie, nu se mai putu stăpâni și zise:

— „Eu nu dau nimic pe vorbele voastre, oamenii ăștia pot să vă creadă, eu unul însă nu, eu să trăiesc cum îmi place aici, dacă oi muri, facă Dumnezeu cum o vrea cu mine. Ce spuneți voi, sunt numai vorbe și minciuni popești. Ce-mi trebuie mie biserică, preot, cruce, eu pot fără ele. Pe Dumnezeu nu l-a văzut nimeni de unde știți voi că este Dumnezeu? pe Hristos îl vedeți răstignit uite coala pe cruce, o fi fost vinovat că de aia l-au răstignit. Și cine l-au răstignit, jidovii, neamul său? Eu unul nu cred, nu mă închin Lui nici nu sărut crucea Lui. Ce e crucea? iac-așa două lemne hodolemne, (și pune două degete unul peste altul în formă de cruce). Nu cred și e un fleac toată vorba voastră, și ca să mă credeți uite eu scuipe crucea și pe Christosul vostru, și n'aveți ce-mi face nici voi, nici Christosul vostru. Credeți voi cum vreți, eu iar cred cum știu și nu-mi pasă de voi!“

Atunci eu îi zisei: Destul, păcătosule! nu te temi de Dumnezeu că te-o bate pentru vorbele și faptele tale urâte, ce crezi că Dumnezeu se lasă batjocorit de tine, netrebnicule, păgânule, spurcatule, bolșevicule, vai de sufletul tău, focul iadului o să-l moștenești de nu te îndrepti și nu te pocăești. Acuș, acuș o să-ți primești osânda. Dumnezeu te-o bate când nici nu gândești.

— „Văd eu“ — zise el — „că și D-ta ții cu popii și de aia mă înfrunți pe mine. Bine! îți mulțumesc!“

— Să mergem oameni buni — zisei eu, dar să nu mai mergem alături de acest nelegiuit. Și eu plecai pe altă cărare cu oamenii cei mulți, iar el cu doi copilandrii apucaseră pe alt drum.

Oamenii cari merseră cu mine se revoltaseră și voiau să-i tragă o bătaie zdravă, eu însă îi oprii zicându-le: „lăsați-l în pace că Dumnezeu care vede și știe toate, îl va pedepsi cât de curând. Veți auzi de tâlcănia lui“.

La crucea din marginea satului, unde se încrucișau cele două drumuri, iar ne întâlnirăm,

El, nelegiuitul de Petru Mirulescu când ne văzu anume în ciuda noastră iar scui-pă asupra icoanei de pe cruce, dar atunci, vai! îl și ajunse bătaia lui Dumnezeu, căci împedecându-se în scaunele dimprejurul crucii, căzu folomoc la pământ, își frânse un picior și i se strâmbă gura la o parte și de durere rămase ca mort fără simțire. Il duseră alții acasă și trei zile fu ca mort, numai cât răsuffla. Tot satul se strânse la casa lui ca să-l vadă, căci auziseră oamenii de batjocurile și hulele lui spurcate, rostite asupra lui Dumnezeu, care l-a și pedepsit după cum a meritat.

Fură chemați doi doctori dela oraș, dar nu-i putură ajuta nimic. I se făcu sf. Maslu de trei ori, cu 3, 5 și 7 preoți, și abia atunci i se mai deslegă limba și i se îndreptă gura, dar rămase șchiop pe toată viața.

Să fi văzut acum pe Petru Mirulescu cum se schimbase, își făcea cruce, se ruga lui Dumnezeu ca să-l erte, căci a ascultat îndemnurile păcătoase ale unui domn venit anume din altă lume, chiar din America ca să-i atragă pe oameni la învățături streine, să nu se închine lui Dumnezeu și sf. Crucii, ba chiar să nege existența lui Dumnezeu.

Cheamă la sine pe cei doi ostași ai Domnului, și le zise: „Veniți, fraților la mine păcătosul și nemernicul ce sânt, și mă învățați frica Domnului, care, cum vedeți m'a pedepsit după cum am meritat.

Învățați-mă să urmez căile drepte ale Domnului. Vreau să intru și eu în Oastea Domnului și să-mi mântui sufletul. Am fost până acum un lăpădat de Dumnezeu, dar de acum înainte, după ce l-am cunoscut și s'a făcut lumină în sufletul meu, nu mai sânt omul care am fost. Primiți-mă și pe mine în ceata voastră și vă rugați și pentru mine“!

Ostașii îi puseră în mână Biblia și alte cărți ale oastei și-i ziseră: „Ne bucurăm și noi, și de sigur se va bucura și Dumnezeu de întoarcerea unui păcătos la calea pocăinței și a adevărului, astăzi vedem că s'a făcut mântuirea casei acesteia, căci mare este Domnul nostru și mare este țaria Lui.

În adunările noastre ne vom ruga lui Dumnezeu și pentru tine, ca să-ți erte greșelele, să te facă sănătos, să te ridice din patul durerilor și să-ți întărească credința în Christos, adevăratul Dumnezeu nostru, căruia i se cuvine toată cinstea, și toată slava, acum și pururea“!

— „Vă mulțumesc fraților“! — zise bolnavul — vouă și celorlalți frați ostași pentru grija ce mi-o purtați și mângăierea ce mi-o faceți. De mă voi face deplin sănătos, voi lauda dimpreună

cu voi pe Dumnezeu și mă voi face ostaș vrednic al Lui.

— „Acum fraților vă mai spun că în aceste trei zile cât am fost ca mort, sufletul meu a colindat prin locuri necunoscute și nevăzute de ochiul omenesc. Am văzut frumșetea raiului și grozăviile iadului, pe care eu mai înainte nu le credeam. Mi le-a arătat Dumnezeu prin un tânăr îmbrăcat în haine albe strălucitoare, care m'a condus prin toate locurile; dar a spune cu de-a-mănuntul toate cele văzute, nu este ertat omului a grăi. Am cunoscut mărirea lui Dumnezeu ca oarecând Apostolul Pavel pe drumul Damascului. Și precum Apostolul Pavel din prigonitor al creștinilor, se făcu cel mai mare apărător al crucii, Apostolul neamurilor, care propovedui pe Christos peste tot locul și la diferite neamuri și popoare, așa și eu de mă voi face sănătos cu trupul și cu mintea, voi fi cel mai aprig luptător pentru Christos, mântuind suflete din moarte; așa să-mi ajute Dumnezeu precum mi-e sufletul“!

Și-i ajută Dumnezeu de se făcu sănătos și deveni un mare vorbitor și aprig luptător pentru oaste.

În adunări el vorbea cu atâta foc și căldură, încât storcea lacrimi din ochii ascultătorilor.

Își povestea viața sa ticăloasă de mai înainte, și cum Dumnezeu îl pedepsise și trei zile fuseșe ca mort, în care timp se făcu lumină în sufletul său păcătos, care se întoarse apoi la calea adevărului.

Așa, prin vorba sa blândă și dulce, prin faptele sale și viața sa frumoasă și plăcută lui Dumnezeu, sute de oameni își mântuiră sufletul, iar el trăi mulți ani, și apoi se stinse trecând în viața de dincolo ca un vrednic ostaș al Domnului.

George Cătană
inv. pens.

RECENZIE

Dr. Valerian Șesan: CURS DE DREPT BISERICESC UNIVERSAL. Tip. „Mitropolit Silvestru“ Cernăuți 1942 Lei 350.

Grozăviile puhoiului bolșevic, care a cotoplit, acum doi ani, partea de răsărit a țării noastre mai stărue încă în mintea și sufletul fiecărui român. Cu scurgerea timpului se va contura tot mai concludent scelerata teroare păgână, precum și figurile de martiri și pierderile Bisericii, contra căreia s'a deslănțuit, în toată amploarea, demența asasină a bolșevismului.

O ireparabilă pierdere a avut de suferit îndeosebi știința teologică. Mai multe manuscrise ce cuprindeau munca de o viață a profesorilor de Facultatea de Teologie din Cernăuți, studii ce erau pregătite și care aveau să adauge mult prestigiului acestei înalte instituții de cultură, au căzut pradă furiei iudeo-bolșevice.

Fatalitatea a făcut ca și manuscrisul „Manualului de Drept Bisericesc universal”, pregătit pentru tipar, să se numere printre grelele pierderi. Știința dreptului nostru bisericesc are să se resimtă mult timp de pe urma acestei lipse.

Pentru a suplini întru câțva această lacună, fiul regretatului canonist Șesan Păr. Prof. Dr. Milan Șesan a publicat un „Curs de Drept Bisericesc Universal”, care are la bază cele trei ediții litografiate ale prelegerilor ținute la Facultate între anii 1936-1938 de către Prof. V. Șesan.

Cursul de Drept Bis. Univ. apărut în ediția IV, sub îngrijirea Prof. M. Șesan și cu sprijinul material al instituției pe care a ilustrat-o atâția ani, constituie un omagiu postum și cinstește memoria canonistului decedat. Fac. de teologie prin publicarea acestei lucrări vine să reia firul întrerupt de vitregele împrejurări, dând la lumină — într'un interval relativ scurt — un studiu de Istorie a Bisericii Române și Cursul de Drept Bis. de care ne ocupăm. Aceste lucrări sunt menite să aducă pe lângă o îmbogățire a tezaurului nostru teologic și o justă prețuire a acestei instituții.

Studiul amintit e atât de complex și atât de important — ca cuprins — încât nu poate fi rezumat într'un spațiu strict limitat. Mă voi mărgini să scot în evidență unele părți esențiale pentru a ne putea face o idee generală despre valoarea lui.

Partea introductivă, cuprinde noțiuni fundamentale cu privire la: Dreptul în genere, Biserica, Dreptul bis. și definiția lui, sistemul Dreptului bis., raportul cu celelalte științe teologice și profane și științele auxiliare. Partea introductivă se încheie cu o bogată literatură a Dreptului bis. la ortodocși, uniți, romano-apuseeni precum și studii comparative și o listă de lexicoane, enciclopedii și reviste de specialitate.

Partea Ia. Isoarele — Noțiunea și împărțirea lor în isoare interne-materiale și isoare externe-formale, acestea din urmă cuprinzând legile bis. adunate în codici.

Partea II-a. Organizația Bisericii, cuprinde noțiuni privitoare la Biserica, Membrii bis., Puterea Bis., și organele ce iau parte la manuirea

puterii Bis. Ultimele sunt înșirate în ordine ierarhică și nu în legătură juridică, deoarece nu e aleasă, ca tip, organizația ci persoana bis., care ca organ al puterii bis. activează în parohie. Trebuie relatată, aici, părerea canonistului referitor la colaborarea mirenilor cu clericii. Colaborarea aceasta: „nu are voie să știrbească caracterul episcopal al Bisericii ortodoxe, episcopul fiind conducător responsabil al turmei sale (Fapte XX, 28; Evrei XIII, 17). Cercul de competență al mirenilor e de tot limitat, fiind de natură administrativă și nicidecum de natură legislativă”. Iar alegerea parohului de către parohieni „este contrarie principiului Bisericii, căci acesta fiind delegatul episcopului, trebuie să fie numit de el” (Can. 7 Teofil al Alex.).

Partea III-a. Administrarea Bisericii, în care se expune activitatea manifestată pe cele trei terenuri fundamentale: învățătura, săvârșirea sf. Taine și conducerea, cu un cuvânt pastorația practică sub toate aspectele ei. Trebuie subliniată, aici, împărțirea deplină și precisă a impedimentelor. Canonistul Șesan împarte impedimentele în impedimente: a) cari lovesc esența cununiei și b) cari lovesc formalitățile de încheiere a cununiei. Împărțirea acestora e plausibilă și adecvată deoarece ea pătrunde deplin în spiritul sf. Taine a cununiei, precum și în poziția ei juridică în viața Bisericii.

În fine *partea a IV-a* și ultima: Politica bisericească se ocupă de raportul Bisericii față de Stat, precum și de raportul Bisericii față de confesiunile creștine eterodoxe, deși aceste probleme nu cad, propriu zis, în sfera Dreptului bis.

Cursul de Drept Bis. Univ., în forma în care se prezintă se caracterizează printr'o precizie juridică în expunerea chestiunilor de Drept și printr'o tendință de a încadra materia tratată într'un sistem la înălțimea științei Dreptului bis. în zilele noastre.

Ediția aceasta (a IV-a) e cu mult superioară celor precedente. Mai multe capitole sunt completate cu importante note salvate dela distrugerea de acum doi ani. Ideile expuse sunt susținute cu numeroase citate. Cursul posedă și un indice de nume și chestiuni mai importante dar ceace-i mărește valoarea sunt bogatele note bibliografice informative, ce preced fiecare capitol.

Expus într'o formă limpede și ordonată Cursul de Drept Bisi Univ. constituie pentru literatura teologică o carte de reală valoare.

Diacon Prof. Virgil Turcan

Ș T I R I

PARTEA OFICIALĂ

A murit regele Boris al Bulgariei. Sâmbătă în 28 August 1943 a încetat subit din viață regele Boris al Bulgariei. Suveranul statului vecin a fost unul din cei mai populari regi. Moartea lui s'a produs scurt după întrevăderea ce a avut-o cu fuhrerul Germaniei Adolf Hitler. A domnit cu începere dela 4 Octomvrie 1918, urmându-i la tron fiul său minor care domnește sub numele de Regele Simeon II.

† **Mareșalul Prezan.** Intr'una din ultimele zile ale săptămânii trecute a fost găsit mort la locuința dela moșia sa din Moldova mareșalul Prezan. Decedatul a fost unul din cei mai de seamă conducători ai războiului întregirii. A comandat armatele din Moldova și, ca strateg neîntrecut, a făcut serioase pierderi inamicului, contribuind mult la realizarea idealului nostru național.

Decedatului i s'au făcut funerarii naționale.

Printr'un jurnal al Consiliului de Miniștri se arată toată procedura ce urmează a se face de către organele Statului în cauza bunurilor Sectarilor, cari sunt de acum cu desăvârșire opriți de a-și mai exercita cultul lor și de a mai face propagandă.

Concert festiv a organizat eri în orașul nostru Corul Operei Române din Cluj-Timișoara. Astăzi Corul va cânta, dând răspunsurile, la sf. Liturghie din biserica noastră catedrală.

Fapte demne de relevat. Vrednicul biserican, Dl Victor Feneșiu din Făget a binevoit să doneze sf. biserici din Făget la sărbătoarea „Adormirii Maicii Domnului” — hramul sf. biserici — un rând de ornate bisericești în valoare de 80.000 Lei. Tot cu acea ocazie au donat și suma de Lei 50.000 pentru repararea sf. biserici.

În aceste vremuri de pronunțat materialism mai sunt inimi înțelegătoare pătrunse de adevărul, că tot ceea ce avem, dela bunul Dumnezeu avem, și deci Lui avem să-i mulțumim în primul rând pentru binefacerile ce le revarsă asupra noastră.

Pe când atâția persistă în nepăsarea lor față de sf. biserici și trebuințele ei, familia aceasta vrednică, așa zicând, se întrece în daruri.

Pentru această nouă danie, bunul Dumnezeu să-răsplătească cu sănătate deplină întru îndelungime de zile.

Pentru biblioteca eparhială a donat studentul în Teologie Nicolae Corneanu 4 volume cărți de literatură. Înregistrăm dania acestui brav tânăr cu bucurie exprimându-i mulțumiri.

Mulțumire. Oficiul parohial din Armeniș, aduce și pe această cale mulțumiri credinciosului Ioan Chera Nr. 133, care ca mulțumire către Dumnezeu pentru însănătoșirea soției sale, a pictat icoana și a reparat crucea așezată în țarina comună. Bunul Dumnezeu să-i primească binefacerea. *Pr. Octavian Costescu*

Colaboratorii la Calendarul Românului sunt rugați ca cel mai târziu până la 20 Septemvrie să ne trimită articolele lor. Cele trimise după această dată nu se vor mai publica, deoarece articolele urmează a fi trimise în prealabil la Cenzura Centrală din București.

Nr. 5278 E. 1943.

NOTĂ OFICIALĂ

La Tipografia și Librăria Diecezană se primesc doi ucenici în condițiunile cari se vor stabili prin bună-învoială.

On. Preoțime să recomande tineri din case bune carisă posedă cel puțin 4 clase primare absolvate cu bun succes.

Caransebeș la 3 Septemvrie 1943.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
D. Sgaverdia

Nr. 5284 E. 1933.

NOTĂ OFICIALĂ

Se atrage atențiunea Prea On. Oficii protopresbiterale și On. Oficii parohiale asupra îndatoririi de a purta câte un tas la „Ziua Crucii” și la Sf. Dumitru, primul pentru Obolul Crucii, iar al doilea pentru Sf. Mir. Sumele adunate se vor înainta Casieriei eparhiale — prin Oficiile protopresbiterale, — cel mai târziu până la 31 Octomvrie a. c., pe lângă raport.

Caransebeș, la 4 Septemvrie 1943.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
D. Sgaverdia

Concurs

În baza ordinului Venerabilului Consistor Eparhial Nr. 1525 B. ex 1943 în 5 Aprilie 1943 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru ocuparea postului de parohia parohia de cl. I din comuna **Deliblata**, devenită vacantă în urma răposării preotului Traian Popoviciu.

I. Beneficii:

1. Sesiunea parohială în estindere de 33 jugere și 924 st. p.
2. Birul parohial 1 Dinar după juger, încasat anual prin epitropia parohială.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Casă parohială nefiind, comitetul parohial se obligă a închiria pe timp de 3 ani locuință parohului, iar după expirarea acestui termen nou alesul preot se va îngriji de locuință.

II. Îndatoriri:

Preotul este obligat a-și îndeplini toate datorințele preoțești și pastorale predicând regulat în Dumineci și sărbători. Va catehiza la școala primară fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus, cad în sarcina parohului ales.

Cererile de concurs provăzute cu documentele cuvenite, precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan adresate comitetului parohial din Deliblata se vor înainta Oficiului protopresbiteral din Satul nou (Ban. Novoselo).

Reflectanții se vor prezenta cu încuviințarea protopopului în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. Biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Delibata din ședința comitetului parohial ținută la 9 Mai 1943.

președinte,
Jurjovan Ion

notar,
Gogoasă Gheorghe

In conțelegere cu mine.

Victor Popoviciu
protopop

Judecătoria mixtă Orșova secția c. f.

No. 921|1942 c. f.

Extras din Publicațiunea de licitație.

In cererea de executare făcută de următorii reclamânți; Crina, Maria, și Floarea Sulma contra urmăriților pârâți Nicolae Sulma și Maria Ungurean.

Judecătoria a ordonat licitațiune pentru ieșire din indiviziune cu efectul licitațiunei execuționale în ce privește imobilele situate în circumscripția Judecătoriei Orșova și înscrise în c. f. No. 690 a comunei Pecenișca și anume:

Casa No. 57 cu intravilan de 187, ¹/₂ stp. cu prețul de strigare de 90.000 Lei pentru ieșire din indiviziune și încasarea cheltuielilor de proces de 4000 Lei fixate până acum și 3220 Lei fixate acum pentru cererea de licitațiune.

Licitațiunea se va ține în ziua de **20 Septembrie 1943** orele 3 p. m. la Primăria comunei Pecenișca.

Imobilele supuse la licitație nu pot fi vândute decât numai cu un preț mai mare decât prețul de strigare.

Cei cari doresc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul Judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție în numerar și să semneze condițiunile de licitație.

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat este dator să întregească imediat garanția fixată conform procentului prețului de strigare la aceeași parte procentuală a prețului ce ai oferit. (§ 25 XLI 1903)

Orșova, la 20 Decembrie 1942.

judecător:
ss. **Dr. N. Cerghit**

conducător de c. f.:
Matelu ss.

pentru conformitate
Stanislav.

Judecătoria Mixtă Orșova Secția c. f.

Nr. 798 1942 c. f.

Extras din Publicațiune de licitație.

In cererea de executare făcută de urmăritoarea Banca de Credit din Orșova repr. prin Dr. Elemer Fryler contra urmăriților Maria Salceanu, Ana Boba și și văd. Ana Boba.

Judecătoria a ordonat licitațiune execuțională în

ce privește imobilele situate în circumscripția judecătoria comunei Pecenișca.

Din c. f. No. 814 Pecenișca:

Casa No. 2 b cu Intravilan de 117 stp. cu preț de strigare de 16.000 Lei

Nr. top. 25 c arabii I. în Lunca Varniți de 333 stp. cu prețul de strigare de 8.625 "

Nr. top. 36 b. Grădină în Stoghir de 300 stp. cu prețul de strigare de 7.725 "

Mr. top. 45 grădină în Sesimin de 400 stp. cu prețul de strigare de 2.625 "

Grădină în Sesimin de 400 Stp. cu prețul de strigare de 10.350 "

Din c. f. No. 426 Pecenișca:

Nr. top. 236 fânaț III în Stoghir de 1062 stp. cu prețul de strigare 5.025 Lei

Nr. top. 195 fânaț III în Gherdomin de 218 stp. cu prețul de strigare 1.050 "

Nr. top. 264 fânaț III în Stoghir de 90 stp. cu prețul de strigare 450 "

Nr. top. 446 fânaț III în După Deal de 505 stp. cu prețul de strigare 2.400 "

Nr. top. 268 fânaț III în Stoghir de 158 stp. cu prețul de strigare 750 "

pentru încasarea creanței de 10.037 Lei capital și accesorii.

Licitațiunea se va ține în ziua de **20 Septembrie 1943** orele 11 a. m. în casa comunală a comunei Pecenișca.

Imobilele supuse la licitație nu pot fi vândute decât numai cu un preț mai mare decât prețul de strigare.

Cei cari doresc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție în numerar și să semneze condițiunile de licitație.

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să întregească imediat garanția fixată conform procentului prețului de strigare — la aceeași parte procentuală a prețului ce a oferit. (§ 25 XLI 1908)

Orșova, la 19 Decembrie 1942.

Judecător:
Indescifrabil

Director de c. f.:
ss **Mateiu**

Pentru conformitate:
Stanislav

EPISCOPIA CARANSEBESULUI

1. Băile-Herculane

VILA DOBOȘAN

complet renovată — 40 camere confortabile. Adresa: BĂILE-HECRULANE.

2. Buziaș (jud. Timiș)

VILA EPISCOPIEI

16 camere confortabile. Adresa: BUZIAȘ. Ambele în centru, în apropierea băilor. Prețuri convenabile. Deschise din 1 Iunie—15 Oct. —:

Preții din Eparhia noastră beneficiază în lunile Maiu, Iunie și Septembrie de o reducere de 50% la taxele tarifare ale camerelor